

varja pojem človeka, njegova hotenja in aspiracije. Institucija je nedokončana struktura, ki z bolečim iskanjem svojega smisla veže nase naključno zbrane člane; povezuje jih ravno ta skupni manko, prizadevanje po izmikajoči se popolnosti, pripadnosti brez ostanka. Tu je skrivnost *vzajemnega delovanja individuov*, "ustvarjanja" družbe, njihove aktivnosti v njej, ki zopet in zgolj potrjuje le njo samo. V tem je daljnosežni potencial Simmllove trditve, da je družba "nekaj funkcionalnega, nekaj, kar individui počnejo in prenašajo". Označeni z njenim pečatom jo sami ustvarjajo in tako razmerje tavnološko zapirajo.

Mitja Velikonja

Marco Taradash (ur.)

CENA PROHIBICIJE DROG. Za novo politiko proti kriminalnemu tržišču drog (I costi del proibizionismo sulle droghe)

Taxus, Ljubljana 1993

223 str.; cena: 2.940 SIT

V slovenskem prevodu so izšle razprave z mednarodnega posveta o protiprohibicionizmu v Bruslju leta 1988. Na tem posvetu se je zbrala vrsta uglednih mednarodnih strokovnjakov z različnih področij (medicina, filozofija, sociologija, ekonomija, sodstvo, policija, psihiatrija itd.), ki se na različnih ravneh srečujejo z mednarodno trgovino z drogami in jih združuje prepričanje, da je treba razdiralnim učinkom te trgovine stopiti na prste s povsem drugačnimi ukrepi, kot je to počela dosejanja prohibicionistična politika.

Razprave s kolokvija, na katerem so sodelovali strokovnjaki z vseh koncev razvitega, in samo

razvitega sveta, je za objavo pripravil Marco Taradash, tedaj poslanec Radikalne stranke v evropskem parlamentu.

Zbornik razprav prinaša več kot dvajset prispevkov, praviloma opremljenih z bibliografskimi referencami in s kratko predstavitvijo avtorjeve strokovne dejavnosti. Prispevki so razvrščeni v tri tematske sklope: Socialni učinki prohibicionizma, Medicinski in farmakološki vidiki ter Antiprohibicionistična perspektiva. Zastavitev je jasna: po analizi sedanjih metod boja, ki jih je zakoličila uveljavitev svetovne prohibicionistične politike, sprejete v Združenih narodih v začetku šestdesetih let, in po tehtanju medicinskih argumentov v zvezi z ilegalizacijo večine drog, so zbrani članki, ki skušajo načrtati konture stanja, ki bi ga vzpostavili učinki globalne legalizacije prohibiranih drog. Knjigo zaključuje Politična resolucija Mednarodne antiprohibicionistične lige in poimenska sestava njenih vodstvenih teles.

V spremni besedi urednik povzema stične točke razpravljalcev v naslednjih točkah: a) legalizacija produkcije, trgovanja in prodaje drog, ki so danes prepovedane, bi znižala njihovo ceno za 99 odstotkov; mednarodne organizacije bi doživele poraz, ki jim ga zdaj tudi združene policije sveta ne

morejo prizadejati: bile bi izključene iz prometa, b) naloga države bo določiti višino davkov, ki bodo destimulirali potrošnje mamil, dalje, določiti kakovost proizvodov in tako znižati raven škodljivih učinkov za uporabnike, vključno s tveganjem aidsa, c) ti ukrepi bodo spremenili položaj odvisnikov, ki ne bodo več prisiljeni v kriminalna dejanja, kar bo olajšalo poskuse pomoči socialnih služb, č) ker bodo zlomljeni vzvodi ilegalnega profita, se bo zaustavila učinkovita podzemna propaganda za potrošjo, ki jo izvajajo stotisoči preprodajalcev na drobno, d) legalizacija bo odpravila množico drobnih kaznivih dejanj in nasilnih dejanj, kar bo sprostilo varnostne sile, ki so se doslej morale ukvarjati z njimi, e) ogromne vsote denarja, ki so bile porabljene v ta namen, bodo lahko uporabljene za odvračevalne kampanje, f) prekinjeno bo mednarodno alarmantno stanje, ki ogroža pravnost držav in poraja zakone, ki so vse bolj nespoštljivi do človekovih pravic.

Zbornik izzven kot ostrá, sicer polifona, vendar ubrana obsodba globalnega prohibicionizma, ki je ključna oznaka sodobnega spopriema z množičnim uživanjem drog. "Propad proibicionizma je vprašanje osebnega izbora in zdrava spreminil v dramo svetovnih razsežnosti. Kriminalna dejavnost, ki je z njo povezana, ogroža tudi navadne državljane, njihovo varnost in njihove državljanske svoboščine." (6. člen politične deklaracije)

Edina perspektiva, ki jo zbornik predlaga kot rešitev iz slepe ulice, je radikalen preobrat v legalizacijo in normalizacijo uživanja drog, ki droge vrača v zasebno sfero in skuša po njih posegajočim zasebnikom predložiti racionalno utemeljen račun za to svoboščino, račun, katerega višina je odvisna od tveganj, ki jih ta pomeni za skupnost. Vendar, da ne bo nesporazumov, nobeden od refe-

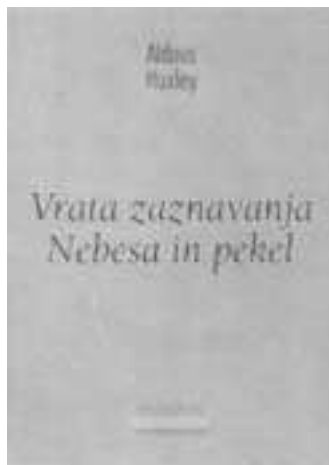
rentov/piscev ne trdi, da je uživanje drog po sebi dobro, prav tako so med njimi razlike glede tempa praktičnega uveljavljanja predlaganih radikalnih reform. Radikalen obrat je tu mišljen predvsem na ravni smeri iskanja rešitev, kot obrat v miselni držji. Edina podmena, ki je potrebna za odločitev zanj - poleg empiričnih podatkov o devastaciji dosedanje strategije "izsuševanja tržišča", ki dokazujejo, da je povpraševanje po drogah endemično - je liberalna legitimacija obstoja in delovanja državnih aparatov. V tej luči je prohibicionizem diagnosticiran kot preostanek avtoritarnega moralizma v sodobnih zakonodajah. Sklicuje se lahko predvsem na svoje dobre namene, ki naj bi imeli tudi to moč, da sublimirajo katastrofalne učinke kot nujne žrtve in boju proti devetglavemu zmaju.

Res je, da nikoli ne bomo mogli natančno izmeriti prednosti in slabosti obeh možnih globalnih politik, vendar se lahko vprašamo, kako zelo se bo morala povzpeli žrtvena cena sedanje prohibicionistične politike, da bo sprožila racionalen pretres dileme. Kajti, če drži, da je legalizacija "skok v neznano", je na drugi strani prav tako res, da sedanjega katastrofalnega stanja ne moremo obravnavati ločeno od zgodovinskih zakonskih izbir, ki so desetletja določale njegovo ekonomsko logiko.

Potem ko imamo prevedena tri klasična literarna dela o drogah (Baudelaire, Burroughs in Huxley), ko so se drog lotili tudi slovenski literati (npr. Morovič) in je pred letom nastal tudi prvi domači zbornik razmišljanj o drogah, ki se je problema lotil z več gledišč (*Droge na tehtnici*, Časopis za kritiko znanosti, 1992), smo pridobili še prevodnega, ki tehtnico javno izrečenih argumentov dveh velikih mnenjskih strank o vprašanju družbene regulacije uživanja drog, prohibicionistov in

protiprohibicionistov, pri nas odločno nagiba v prid slednjih. Zdi se, da so zdaj na potezi tisti, ki zagovarjajo *status quo*, torej tradicionalisti. *Cena prohibicije drog* je knjiga, ki bo protiprohibicionistom utrdila prepričanje, prohibicionistom pa omajala lahko miselno zaverovanost v njihove poglede.

Igor Pribac

Aldous Huxley

VRATA ZAZNAVANJA; NEBESA IN PEKEL

Studia humanitatis minora,
Ljubljana 1993

129 str., cena: 800 SIT

Kot je bilo rečeno na tiskovni konferenci ob predstavitvi prvih dveh knjig iz nove knjižne zbirke "Studia humanitatis minora", Huxleyjevi besedili nista izraz usmeritve uredniškega programa nove zbirke, ki se kot mlajša sestra pridružuje starejši z že utečenim ritmom izhajanja in jasno načrtanim programom. "Minora" bo v naslednjih zvezkih objavljala predvsem najtehtnejše teoretske pri-

spevke domačih avtorjev s področja humanistike. Ti so po mnenju uredniškega odbora zbirke v ponudbi novih knjig pri nas zastopavljeni.

Huxley je tako na neki način tujek v programu zbirke. V njej je našel svoje mesto tudi zato, ker so njegovo objavo druge založbe odklonile. Je pa njegov ponovni "prihod" v slovenski jezik dobrodošel. Ponovni zato, ker sta bila pred desetletji že prevedena njegova romana *Groteskni ples* in *Kontrapunkt življenja*. Ta romana sta Huxleyja predstavila kot duhovitega pisca dialogov in zajedljivega kritika, ki ironično šiba človekove poskuse, da bi presegel svojo majhnost. Napisal ju je v zgodnjem obdobju. Z izdajo *Vrata zaznavanja* in *Nebesa in pekel* smo dobili drobni deli iz njegovega poznega ustvarjalnega obdobja v petdesetih letih, ko je "roman konverzacije", kot so nekateri označili njegovo začetno literarno ustvarjalnost, preoblikoval v pričevanja svoje duhovne konverzije. Vmes je postal pacifist, se zdravil z "alternativno" medicino, mnogo potoval, in to ne le po Zahodu: seznanil se je z drugimi kulturami. Spoznanje kulturnega relativizma - le-to je pregnetlo njegovo slikanje etičnega relativizma meščanskega sveta iz časov med obema vojnoma - ga je na zahodni obali Amerike, kjer je pričakal konec druge svetovne vojne, privedlo v bližino mističnih izkustev, ki jih je tudi študijsko preučeval.

S tem ozadjem postane razumljivejša, kako je Huxley začel svoje poizkuse s psihedeličnimi drogami, ki so predmet obeh prevedenih besedil. *Vrata zaznavanja* (*The Doors of Perception*), naslov je sposojen pri W. Blaku, so popis tega, kar je sledilo, potem ko je "nekega lepega majskega jutra pogoltnil štiri desetine grama meskalina, raztopljenega v pol kozarca vode, se usedel in čakal, kaj bo". Kar sledi temu mestu v knjigi, je dejansko mnogo več kot